

Stockholms Handelskammare

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Stockholm, den 9 mars 2012

Ju2012/1000/L6

Remissvar avseende kommissionens förslag till dataskyddsförordning (KOM (2012) 11 slutlig)

Stockholms Handelskammare har givits tillfälle att lämna synpunkter i rubricerat ärende.

Handelskammaren välkomnar en översyn av EU:s dataskyddsregelverk. En ytterligare harmonisering av reglerna om skydd av personuppgifter kommer att underlätta för företag som verkar i flera medlemsstater.

Personuppgifter utgör ofta en naturlig, nödvändig och berättigad del av dagens företagsverksamhet – och är i många fall en viktig verksamhet i sig. Detta och den stora nytta som sådan behandling kan åstadkomma bör vara en tydligare utgångspunkt för regeringen i förhandlingarna om direktivet.

Det är positivt att förslaget är i form av en förordning som skulle gälla lika i alla medlemsstater. Handelskammaren stöder regeringens inriktning att verka för en missbruksmodell.

En osäkerhet består då kommissionen ges rätten att komma med ytterligare förslag för att fylla ut förordningen. Dessa riskerar i vissa fall att bli för detaljerade och administrativt betungande. Företagen riskerar också en betydande osäkerhet. Detta är allvarligt då överträdelser är förknippade med sanktioner som förefaller rigida och i många fall skulle te sig väl hårda.

Förslaget är omfattande och kort tid har givits för remissen. Nedan kommenterar Stockholms Handelskammare endast ett fåtal punkter.

Våra synpunkter

Viktigt med en förordning

Handelskammaren anser att regeringen bör verka för att de nya dataskyddsreglerna genomförs genom en förordning. En tillsynsmyndighet för företag med gränsöverskridande verksamhet är en viktig reform.

EU-direktiv har till uppgift att harmonisera den europeiska marknaden. I praktiken är det ofta problem i de nationella genomförandena av EU-direktiven. Det görs på olika sätt i medlemsstaterna, något som fragmentiserar den europeiska marknaden. Därför är en förordning på detta område ett välkommet förslag.

Företag har behov av att hantera personuppgifter oavsett vilken medlemsstat de verkar i. Med en förordning blir villkoren för hantering av personuppgifter lika i alla medlemsstater. Det är ett positivt förslag att ett företag med gränsöverskridande verksamhet endast ska behöva förhålla sig till en tillsynsmyndighet. Det kommer att underlätta för företagen.

Detta understryks av den senaste tidens ökade användning av datormoln och molntjänster är intimt förknippad med utvecklingen av en digital inre marknad i EU. Molnutvecklingen kan bidra till en gemensam europeisk digital marknad, men samma hinder som hotar en gemensam digital marknad hotar även molnutvecklingen. Detta ställer krav på att lagstiftningen harmoniseras och anpassas till utvecklingen. Dataskyddsregler är bara ett exempel på EU-regler som behöver harmoniseras.

Den positiva bilden av att övergå till en förordning för dataskydd förmörkas av att förslaget innehåller en rätt för kommissionen att fylla ut förordningen genom att utfärda delegerade akter och genomförandeakter.

I flera fall verkar det som om rätten rör teknikval m.m. som bäst lämnas till näringslivet att utformas. Vidare innebär kommissionens rätt en osäkerhet om vad som till sist kommer att gälla inom många områden. Tar det dessutom lång tid att på detta sätt fylla ut lagstiftningen ökar osäkerheten ytterligare. Det bör övervägas om osäkerheten kan minskas genom att kommissionens rätt begränsas och att förordningen i sig görs tydligare.

En missbruksmodell är att föredra

Handelskammaren stöder regeringens avsikt att verka för en missbruksmodell för hanteringen av personuppgifter.

Regeringen har i faktagruppen Allmän dataskyddsförordning (2011/12:FPM11) aviserat att den avser att verka för en missbruksmodell för hantering av personuppgifter.

Kommissionens förslag till förordning är utformad enligt en hanteringsmodell, vilket innebär att själva hanteringen av personuppgifter regleras från det att uppgifterna samlas in till dess att de utplånas. Därmed finns det bl.a. risker för att reglerna blir för detaljerade eller snabbt blir omoderna eller att de blir onödigt betungande för företagen. Det bör undersökas om inte en missbruksmodell kan medge både ett högt dataskydd och främja den fria rörligheten för personuppgifter inom EU.

Rätt att bli glömd

Handelskammaren anser att förslaget om rätten att bli bortglömd måste förenklas för att fungera.

Rätten att bli glömd innebär att den personuppgiftsansvarige inte endast ska radera personuppgifter som inte längre får behandlas. Om uppgifterna har gjorts offentliga ska den personuppgiftsansvarige dessutom vidta alla rimliga åtgärder för att informera dem som uppgifterna spridits till att den enskilde vill bli glömd, dvs. de ska bl.a. tillse att eventuella länkar till, eller kopior eller reproduktioner av dessa personuppgifter raderas – även hos tredje part. I praktiken är det i vissa fall omöjligt för företagen att radera viss information eller ens överblicka var på t.ex. Internet den finns. Data sprids och lagras i många fall, även av seriösa aktörer, utan avtalsrelationer. Ett sådant exempel är söktjänster som lagrar och sammanställer information.

Det finns skäl att på något sätt utvidga möjligheterna att få uppgifter raderade. För att vara verkningsfull bör rätten att bli glömd bara gälla data som hålls eller kontrolleras av personuppgiftsansvarige samt uppgifter som, i normala affärsförbindelser, med rimliga åtgärder går att nå hos tredje part.

Rätten att bli bortglömd bör begränsas till de uppgifter som användarna själva har lämnat, och inte t.ex. sådana som genereras under användning av en tjänst (felmeddelanden, driftstatistik m.m.) eller uppgifter som ett företag av andra skäl har en rätt till. Det bör det också finnas möjlighet att spara uppgifter för användarens räkning så att man (inom en rimlig tid) kan återaktivera t.ex. ett användarkonto om användaren så önskar.

Uppgiftsportabilitet

Handelskammaren anser att det kan finnas skäl att införa uppgiftsportabilitet. Näringslivet bör dock ha ansvaret för att standardisera och ta fram de dataformat som ska användas.

I artikel 18.3 framgår det att kommissionen ska få specificera elektroniska format för överföring av uppgifter. Detta bör lämnas näringslivet att utveckla format m.m.

Förslaget innebär ökade möjligheter för användare att ta ut sina data från en tjänsteleverantör. Förslaget går för långt när det söker reglera fram möjligheten att direkt överföra data mellan olika tjänster. Detta kan vara komplicerat rent tekniskt, specifika krav på format kan få negativa konsekvenser. Det kan tvinga leverantörerna att ändra andra delar av sina tjänster och därmed försämra den. Allmänt sett kan det hämma utvecklingen som nu går väldigt fort.

Profilering

Handelskammaren anser att frågan om regleringen profilering bör, vid behov, gälla användning av profiler.

Analyser av stora datamängder kommer att bli allt vanligare. Det kommer att vara till kunders och användares nytta. Artikel 20 reglerar när en person får omfattas av automatisk behandling avsedd att bedöma vissa personliga egenskaper m.m. I linje med en missbruksmodell bör det vara ett flexibla förhållningssätt att, vid behov, reglera hur profiler används, snarare än hur de skapas.

Uppgiftsskyddsombud

Handelskammaren anser kravet på uppgiftsskyddsombud bör tas bort.

I artikel 35 i förslaget ställs ett krav på att samtliga företag med fler än 250 anställda eller vars kärnverksamhet är processer som till sin natur kräver regelbunden och systematisk kartläggning av personuppgifter ska utnämna ett uppgiftsskyddsombud.

Vilka företag som omfattas är inte tydligt. Enligt förslaget kommer ombudet få en mycket speciell ställning i företaget. Med aktiva tillsynsmyndigheter, branschsamarbeten m.m. bör motsvarande resultat kunna uppnås utan lika stora kostnader och betungande administrativa åtgärder som för att anställa eller anlita uppgiftsskyddsombud. Utöver detta och särskilt i ljuset av de hårda sanktioner som föreslås finns det skäl att anta att advokater och konsulter kan anlitas på ett mer flexibelt sätt för detta ändamål.

Datasäkerhet

Handelskammaren anser reglerna om personuppgiftsbrott bör harmoniera med likande regelverk samt att de bör vara mer flexibla.

Definitionen av personuppgiftsbrott i förslaget, täcker i princip alla incidenter och är därmed möjligen för vid för att vara ändamålsenlig och nyttig. Risker och problem kan variera avsevärt beroende på vilka uppgifter som det rör och vid vilken tidpunkt.

Det finns regler om säkerhet för personuppgifter i direktiv 2002/58/EG (e-komdataskyddsdirektivet). I flera fall är det rimligt att anta att dessa regelverk harmoniseras.

I förslaget till förordning framgår det att tillsynsmyndigheten ska underrättas inom 24 timmar efter att den personuppgiftsansvarige fått kännedom om ett personuppgiftsbrott. Någon motsvarande tidsangivelse finns inte i e-komdataskyddsdirektivet. Frågan är också om en sådan tidsgräns är ändamålsenligt.

Det finns situationer då det kan vara angeläget att avvakta med rapportering, till exempel om tid behövs för att avhjälpa säkerhetsbrister som skulle kunna utnyttjas av andra. Det finns förmodligen situationer då det kan vara av vikt att först underrätta den registrerade, snarare än tillsynsmyndigheten (jfr artikel 32.1). En regel som ger utrymme för mer flexibilitet bör tas fram.

Samtycke

Handelskammaren anser att ytterligare arbete behövs i fråga om hur reglerna om samtycke ska utformas, både jämfört med hur företag i dag arbetar och i jämförelse med annan lagstiftning.

Det förefaller som om samtyckesfrågan inte överensstämmer med e-komdataskyddsdirektivet och onödigt försvårar hanteringen av personuppgifter som i dag fungerar tillfredsställande. Här bör branschförbund och företag kunna bidra med sina erfarenheter för att utveckla ett bättre förslag.

Administrativa sanktioner

Handelskammaren anser att sanktionerna är för stränga och inte tillräcklig flexibla.

En nyhet i förordningen är att tillsynsmyndigheterna är skyldiga att besluta om administrativa sanktionsavgifter vid vissa överträdelser av förordningen. De belopp som ska dömas ut anges i förordningen och kan uppgå till en miljon euro, eller två procent av ett företags globala omsättning.

För nya byråkratiska rutiner bör det ifrågasättas om detta är lämpligt och rimligt i förhållande till skyddsintresset. Kommissionens möjligheter att utfärda delegerande akter och genomförandeakter ökar osäkerheten även i detta avseende.

En översiktlig genomgång av sanktionerna ger intrycket av att de är stränga och inte särskilt flexibla. Den automatik som verkar föreligga kan bli kontraproduktiv och bl.a. försvåra umgänget mellan företagen och tillsynsmyndigheten. Det riskerar att hämma utvecklingen, särskilt bland mindre företag, inom innovativa områden med nya tjänster.

Det bör finnas utrymme för att seriösa och uppriktiga aktörer utsätts för mildare sanktioner än aktörer som upprepade gånger missköter sig eller medvetet bryter mot reglerna.

FÖR STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE

Fredrik Johansson
Chef för analys- och policyavdelningen

Fredrik Sand
IT-expert